

takový zcela povšechný útok nikdy nemohl býti způsobilým otrástiti úsudkem lidí o osobní hodnotě jednotlivcově pouze proto, že jest náhodou též stoupencem napadené strany. I výrok soudu sprostující obžalované z obžaloby podané oněmi třemi činiteli vlastním jménem je tedy v souladu s předpisy zákona; není stížen vadou mylného výkladu právního, pročež i v tomto směru bylo zmateční stížnost zavrhnouti jako nedůvodnou.

Čís. 3106.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Za »podněcování« (§ 15 čís. 3 zákona) jest považovati nejen přímé výzvy, nýbrž i takové působení na cit a vůli, jímž má býti třeba jen nepřímo vyvoláno rozhodnutí porušiti zákon v určitém směru. Stačí všeobecné podněcování k trestným činům individuálně dosud neurčitým; nevyžaduje se vyvolání konkrétního, z toho bezprostředně hrozícího nebezpečství, nýbrž stačí jeho — byť i vzdálená — možnost, pokud není vůbec vyloučena.

Spadá sem podněcování, by vojáci-dělníci v případě války proti sovětskému Rusku podle příkladu ruských vojinů v roce 1917 jednak zbraní nepoužili podle příkazu svých představených, jednak by jich použili proti nim.

(Rozh. ze dne 3. března 1928, Zm I 709/27).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného proti rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 18. října 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. popírá zmateční stížnost, že zjištěný výrok obžalovaného obsahuje v sobě podněcování, k němuž prý náleží vybízení, při nejmenším však vznícení vášně jiných, by byli svedeni k nějakému jednání, kdežto rozsudek sám praví, že závadná věta podle svého doslovu jeví se býti jen zjištěním nebo předpovědí. Proti tomuto názoru stačí poukázati na stálou judikaturu o pojmu podněcování, za něž nutno považovati nejen přímé výzvy, nýbrž i takové působení na cit a vůli, jímž má býti třeba jen nepřímo vyvoláno rozhodnutí porušiti zákon v určitém směru. To měl zřejmě na mysli i nalézací soud, když uvedl, že se sice zažalovaná věta podle doslovu jeví býti zjištěním nebo předpovědí nastávajícího chování vojinů dělníků v případě války proti sovětskému Rusku, avšak z dalších v rozsudku uvedených okolností považoval ji za podněcování k vojenským zločinům, zjistiť zejména, že z celé řeči obžalovaného jasně vyplývá, že chování ruských vojinů považuje za správné a že považuje za povinnost vojáků dělníků vzít si je za příklad. I když tedy nešlo o přímou výzvu, nebylo překážky, shledati v závadném výroku podněcování, když právě uvede-

ným zjištěním nalézacího soudu byly jeho způsobilost a účel působiti nepřímě na cit a na vůli posluchačstva v určitém směru nepochybně vysloveny. Ježto se nevyžaduje, by výrok této povahy skutečně měl nějaký účinek anebo učinil aspoň dojem na posluchačstvo, jest bez významu i další námitka zmateční stížnosti, poukazující na plný klid a pořádek při skončení schůze. V souvislosti se zjištěním, že se příklad ruských vojinů vztahuje na použití zbraně, zjistil nalézací soud dále, že ruští vojáci v roce 1917 jednak zbraní nepoužili podle příkazu svých představených, jednak jich použili proti nim. Zmateční stížnost brojí nepřípustným způsobem proti tomuto zjištění a nevychází z něho ve svých dalších vývodech, že skutková podstata zločinu podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. není naplněna proto, že závadný výrok jest zcela nejasný a nedá se zjistiti, co obžalovaný mínil jednáním ruských vojinů v roce 1917, jež sama líčí odchylně od zjištění rozsudku. Další v souvislosti s tím uvedená výtku, že rozsudek jednoduše opomíjí označiti onen vojenský zločin nebo přečin, k němuž obžalovaný podněcoval, jest v právu jen, pokud jde o formální vadu, že trestný čin, k němuž obžalovaný podněcoval, není vyznačen formálním uvedením jeho skutkové podstaty, jak jest vyčtena ve vojenském trestním zákonu; tato formální vada nečiní však rozsudek zmatečným s hlediska § 281 čís. 9 a) tr. ř., jak jest vytýkáno, poněvadž ze souvislosti rozsudkových důvodů jest zřejmo, že bere za zjištěné podněcování k tomu, by vojáci dělníci v případě války proti sovětskému Rusku podle příkladu ruských vojinů v roce 1917 jednak zbraní nepoužili podle příkazu svých představených, jednak by jich použili proti nim, čímž jest způsobem věcně zcela postačitelem naznačeno, že ide o podněcování jednak ke zločinu porušení subordinace podle § 146 písm. a), c) a násl. voj. tr. zák., jednak o zločin vzpoury podle § 167 voj. tr. zák., tedy o vojenské zločiny, uvedené ve II. a III. hlavě II. části vojenského tr. zák., jak je rozsudek všeobecně označuje. Pokud má zmatečnou stížnost, poukazujíc na zcela prý všeobecný názor o chování vojinů v případné válce se sovětským Ruskem, na zřeteli snad i to, že musí býti podněcováno ke zločinu již blíže určitému, není ani tu v právu, neboť stačí všeobecné podněcování k trestným činům individuálně dosud neurčitým, ježto skutková podstata trestných činů podle § 15 čís. 2 a 3 zákona na ochr. rep. jest právě širší než návod anebo nedokonané svádění k určitému trestnému činu. V dalších vývodech o důvodu zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. nevychází zmateční stížnost ze skutkového stavu, jak byl závazně zjištěn nalézacím soudem, označujíc jmenovitě za beztrestnou pacifistickou propagandu nebo pouhý politický projev, o něž však podle zjištění soudu nalézacího nešlo, a berouc v pochybnost smysl slov obžalovaného, jak jej rovněž závazně zjistil soud první stolice. Takto není ani onen důvod zmatečnosti ani který jiný proveden po zákonu. Ve spojení s posléz uvedenou výtkou projevený názor, že případ války s Ruskem je na tolik mimo dosah vši možnosti nebo pravděpodobnosti, že jest chybou shledávati v takovém výroku zločin podle § 15 čís. 3 zákona na ochr. rep., sluší vyvrátiti věcně poukazem na to, že se k trestnosti podněcování k trestným činům nevyžaduje nikterak vyvolání kokretního, z toho bezprostředně hrozi-

cího nebezpečností, nýbrž stačí jeho bytí i vzdálená možnost, pokud není vůbec naprosto vyloučena, což však ani zmateční stížnost zřejmě netvrdí.

Čís. 3107.

Ke skutkové podstatě zločinu podle §§ 152, 155 b) tr. zák., spáchaného dvěma nebo více spolupachateli, se nevyžaduje, by pachatelé jednali na základě předchozí úmluvy; v tomto případě bylo by jejich čin kvalifikovati také podle § 155 d), tr. zák. Skutečnost, že nelze dokázat, který z obžalovaných způsobil poškozenému uškození na těle, nevylučuje podřadění činu pod ustanovení §§ 152, 155 b) tr. zák., jednali-li jako spolupachatelé.

Ustanovení druhého odstavce § 157 tr. zák. nepředpokládá společný zlý úmysl pachatelů. Byl-li útok projevem společné vůle, jež došla uskutečnění ve vědomě společném spolupůsobení více obžalovaných jednajících ve stejném úmyslu, je čin jednoho každého z útočníků výsledkem společné vůle všech útočníků, takže dlužno všechny útočníky jako spolupachatele činiti zodpovědnými za společně obmyšlené způsobení zla.

(Rozh. ze dne 6. března 1928, Zm II 425/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného proti rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 9. září 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého ublížení na těle podle §§ 152, 155 a) tr. zák., mimo jiné z těchto

č i ů v o d ů:

Namítá-li stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., že čin stěžovatelův zakládal, ježto tu nebylo úmluvy mezi obžalovanými, že podniknou společně útok na Z-a, a ježto se nedalo zjistiti, který z obžalovaných způsobil Z-ovi těžké ublížení, o něž tu šlo, toliko skutkovou podstatu zločinu podle § 157, odst. druhý tr. zák., nikoli však zločin podle §§ 152, 155 b) tr. zák., jímž byl stěžovatel uznán vinným, nelze jí přiznati oprávnění. Ke skutkové podstatě zločinu podle §§ 152, 155 b) tr. zák., spáchaného dvěma nebo více spolupachateli, se nevyžaduje, by pachatelé jednali na základě předchozí úmluvy. Kdyby obžalovaní byli jednali na základě takové úmluvy, bylo by jejich čin kvalifikovati také podle § 155 d) tr. zák. Skutečnost však, že nelze dokázat, který z obžalovaných způsobil poškozenému těžké uškození na těle, nevylučuje nikterak podřadění činu obžalovaných pod ustanovení §§ 152, 155 b) tr. zák., jednali-li obžalovaní jako spolupachatelé. To vysvítá z ustanovení § 155 d) tr. zák., podle něhož podmiňuje předchozí úmluva pachatelů vyšší trestní sazbu v tomto ustanovení zákona uvedenou. Z toho dlužno usouditi, že v případech obyčejného spolupachatelství, t. j. v případech, kde nebylo uvedené předchozí úmluvy, platí trestní sazby § 154 tr. zák., pokud se týče §§ 155 a 156 tr. zák. Výpo-